

Міністерство освіти і науки України
Національний технічний університет
«Дніпровська політехніка»

Інститут Електроенергетики
(інститут)

Електротехнічний факультет
(факультет)

Кафедра електроенергетики
(повна назва)

ПОЯСНЮВАЛЬНА ЗАПИСКА
кваліфікаційної роботи ступеню магістра
(бакалавра, спеціаліста, магістра)

студента Лябагової Тетяни Валеріївни
(ПІБ)

академічної групи 141М–18–1
(шифр)

спеціальності 141 Електроенергетика, електротехніка та електромеханіка
(код і назва спеціальності)

спеціалізації _____
за освітньо–професійною програмою Електроенергетика, електротехніка та
(офіційна назва)

електромеханіка

на тему Система регулювання активної і реактивної потужності вітроустановки
з асинхронним генератором подвійного живлення
(назва за наказом ректора)

Керівники	Прізвище, ініціали	Оцінка за шкалою		Підпис
		рейтинговою	інституційною	
кваліфікаційної роботи	Іванов О.Б.			
розділів:				
Розділ 1	Іванов О.Б.			
Розділ 2	Іванов О.Б.			
Розділ 3	Тимошенко Л.В.			

Рецензент				
-----------	--	--	--	--

Нормоконтролер	Олішевський Г.С.			
----------------	---------------------	--	--	--

Дніпро
НТУ «ДП»
2019

ЗАТВЕРДЖЕНО:

в.о. завідувача кафедри

електроенергетики

(повна назва)

_____ Рогоза М.В.
(підпис) (прізвище, ініціали)

« _____ » _____ 2019 року

ЗАВДАННЯ
на кваліфікаційну роботу
ступеню _____ магістра
(бакалавра, спеціаліста, магістра)

студенту Лябаговій Тетяні Валеріївні академічної групи 141М-18-3
(прізвище та ініціали) (шифр)
спеціальності 141 Електроенергетика, електротехніка та електромеханіка
спеціалізації _____

за освітньо-професійною програмою Електроенергетика, електротехніка та електромеханіка

на тему Система регулювання активної і реактивної потужності вітроустановки з асинхронним генератором подвійного живлення
затверджену наказом ректора НТУ «Дніпровська політехніка» від 07.11 2019
р. № 2075-л

Розділ	Зміст	Термін виконання
Розділ 1	Аналіз систем генерування електроенергії.. Порівняльний аналіз різних типів вітрогенераторів	19.09.2019
Розділ 2	Розрахунок втрат напруги в лінії електропередач. Розробка системи регулювання активної та реактивної потужності асинхронного вітрогенератора подвійного живлення.	02.10.2019
Розділ 3	Методичні підходи до встановлення розміру економічного збитку.	09.11.2019

Завдання видано _____
(підпис керівника)

Іванов О.Б.
(прізвище, ініціали)

Дата видачі 12.09.2019

Дата подання до екзаменаційної комісії 12.12.2019

Прийнято до виконання _____
(підпис студента)

Лябагова Т.В.
(прізвище, ініціали)

РЕФЕРАТ

АКТИВНА ПОТУЖНІСТЬ, АСИНХРОННИЙ ГЕНЕРАТОР, ВІТРОТУРБИНА, МАШИНА ПОДВІЙНОГО ЖИВЛЕННЯ, РЕАКТИВНА ПОТУЖНІСТЬ, СТАБІЛІЗАЦІЯ НАПРУГИ.

Пояснювальна записка: 60 с., рис. 14, табл, 9 джерел 21.

Об'єкт дослідження: режими роботи асинхронного генератора подвійного живлення.

Мета дипломного проекту: стабілізація і регулювання активної і реактивної потужності генератора подвійного живлення у вітроустановці.

У першому розділі подано стан проблеми і здійснено аналіз запропонованих аналогів вирішення даної проблеми і зроблено порівняльний аналіз переваг і недоліків деяких типів генераторів у вітроустановках.

У другому розділі розрахована втрата напруги в лінії електропередачі. Шляхом моделювання у середовищі Mathcad отримані характеристики асинхронного вітрогенератора подвійного живлення, при роботі в асинхронному і синхронному режимах. Запропонований метод стабілізації напруги у вузлі навантаження за рахунок регулювання напруги асинхронного вітрогенератора подвійного живлення. Описана можливість стабілізації напруги у вузлі навантаження при роботі асинхронного генератора паралельно з мережею.

В третьому розділі наведено методичні підходи до встановлення розміру економічного збитку від низької якості електроенергії.

Розроблений аналіз може бути застосований для проектування і вибору генератора для вітроустановки.

Зміст

Скорочення та умовні позначки	5
Вступ	6
1 Стан питання і постановка задачі.....	7
1.1 Сучасний стан вітроенергетики в Україні та світі	7
1.2 Перспективи розвитку вітроенергетики в Україні	10
1.3 Системи генерування електроенергії	13
1.3.1 Порівняльний аналіз різних типів генераторів у ВЕУ та способи стабілізації їх напруги.....	14
1.3.2 Конфігурації генеруючих систем	16
1.4 Якість електроенергії і її забезпечення	21
1.5 Висновки за розділом.....	23
2 Спеціальний розділ	24
2.1 Втрати напруги в лінії електропередач.....	24
2.2 Характеристики асинхронного вітрогенератора подвійного живлення при роботі в асинхронному і синхронному режимах.....	37
2.3 Стабілізація напруги у вузлі навантаження за рахунок регулювання напруги вітрогенератора подвійного живлення	42
2.4 Висновки до розділу.....	45
3 Економічний розділ.....	47
3.1 Збитки від використання енергії низької якості.....	47
3.2 Оцінка економічних збитків при пониженій якості електричної енергії	48
3.3 Залежність економічних збитків від показників якості електроенергії .	51
3.4 Висновки за розділом.....	54
Висновки.....	55
Перелік джерел посилання	56
Додаток А	59
Відомість матеріалів кваліфікаційної роботи.....	59
Додаток Б	60
Схема електромережі	60

Скорочення та умовні позначки

- ВЕС – вітрова електрична станція ;
- ОДУ – оперативне диспетчерське управління;
- ОЕС – об'єднана енергетична система;
- ПЛ – повітряна лінія електропередавання;
- ПС – підстанція (електрична);
- ТЗП – точка загального приєднання;
- ВДЕ – відновлювані джерела енергії;
- ТУ – технічні умови;
- ЦДП – центральний диспетчерський пункт;
- ЦПС – центральна підстанція ВЕС;
- ВЕТ – вітрова енергетична турбіна;
- БК – батарея конденсаторів;
- МПЖ – машина подвійного живлення.

Вступ

Кілька десятиліть поспіль середня температура земної атмосфери продовжує невблаганно зростати. У свою чергу зростання температури впливає на зміну клімату і погоду. На думку більшості, вчених це результат впливу так званих парникових газів – продуктів діяльності людини.

Населення земної кулі з кожним роком неухильно зростає. Досягнення науково технічного прогресу тісно пов'язують людство з використанням електрики. Тому споживання електроенергії по всьому світу в найближчі роки буде зростати. Традиційне виробництво електроенергії засноване на спалюванні викопних видів палива, при цьому в атмосферу викидається велика кількість елементів горіння, що посилюють парниковий ефект на планеті.

Тема відновлюваних джерел енергії зараз дуже актуальна і світове співтовариство приділяє їй значну увагу.

Підключення вітрогенераторів до мережі повинно задовольняти вимоги мережі. У зв'язку з цим необхідним стає створення системи регулювання швидкості обертання ротора, яка могла б оптимізувати роботу вітрогенератора задля забезпечення максимального ККД та стабілізації вихідної потужності вітрогенератора в умовах змінної швидкості вітру.

Висновки

Відповідно до мети та завдання дипломного проекту був проведений аналіз режимів роботи генератора подвійного живлення. Були описані загальні теоретичні відомості про генератор подвійного живлення, порівняння його характеристик з іншими генераторами, які використовуються у вітроелектростанціях.

Розроблена та представлена модель вибраної електростанції. Моделювання проводилося середовищі Matlabad, побудована блочна модель вибраної електромережі та розраховано втрати напруги у вузлі навантаження.

Описано принцип роботи електроенергетичної установки на базі асинхронного генератора подвійного живлення та конструкцію і конструктивні особливості асинхронного генератора подвійного живлення.

Досліджено системи регулювання активної та реактивної потужності асинхронного вітрогенератора подвійного живлення.

Запропоновано метод регулювання потужностей шляхом введення в коло ротора регульованої напруги. При різких змінах пориву вітру чи навантаження можливо уникнути стрибків потужності та забезпечити практично необхідну перевантажувальну здатність у всьому діапазоні регулювання швидкості змінюючи напругу U'_2 в функції ковзання і навантаження, як наведено в дипломному проекті.

Наведено методичні підходи до встановлення розміру економічного збитку від використання енергії низької якості.

Для більш детального ознайомлення з матеріалами кваліфікаційної роботи звертайтеся до заступника завідуючого кафедри електроенергетики проф. Луценко І.М.

Електронна адреса lutsenko.i.m@nmu.one